

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.IV.21.733/2017/8.

A tanács tagjai:

Dr. Baka András a tanács elnöke

Dr. Pataki Árpád előadó bíró

Dr. Kovács Zsuzsanna bíró

A felperes:

A felperes képviselője:

Karafiát Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Karafiát Katalin ügyvéd)

Az alperes:

Az alperes képviselője:

Ladányi és Schönek Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Csemiczky Éva ügyvéd)

A per tárgya:

Személyiségi jog megsértése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

A felperes

Csatlakozó felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

Az alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 17.Pf.20.395/2017/6-I.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Budapest Környéki Törvényszék 27.P.20.727/2014/28.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet részben hatályon kívül helyezi, az elsőfokú bíróságnak a kapcsolattartáshoz való jog megsértése kapcsán előterjesztett kereseti kérelmet elutasító rendelkezését helybenhagyja.

Ezt meghaladóan a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

A peres felek a felülvizsgálati eljárással kapcsolatos költségeiket maguk viselik.

A le nem rótt összesen 270.000 (kettőszázhetvenezer) forint felülvizsgálati és 35.000 (harmincötezer) forint csatlakozó felülvizsgálati eljárási illetékből a felperes 240.000

(kettőszáznegyvenezer) forintot, az alperes pedig 65.000 (hatvanötezer) forintot köteles az államnak megtéríteni külön felhívásra.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A peres felek korábban házastársak voltak, házasságukból 2005. október 27-én .. utónevű gyermekük született. Házassági életközösségük 2009 áprilisában véglegesen és mindenre kiterjedően megszakadt. A Budakörnyéki Járásbíróság a 2011. szeptember 22-én kelt és 2011. november 10-én jogerős ítéletével felbontotta a házasságukat, a gyermeket pedig a jelen per alperesének, az anyának a gondozásába helyezte el. Rendelkezett a kiskorú és a különélő apa folyamatos és időszakos kapcsolattartásáról, melynek keretében úgy határozott, hogy minden második héten pénteken az oktatási intézményből a felperes viheti magával különélő szülőként a gyermekét, és a következő napon, azaz szombaton 16 óráig köteles az anyához (az alperes) visszavinni. A folyamatos kapcsolattartásnak bizonyos hétköznapi napokra szabályozott módját is meghatározta a bíróság. Az eljárás folyamatában kiegészítő ítélet született, melyben rögzítette a kapcsolattartás akadályairól való tájékoztatási kötelezettséget, valamint az időszakos és folyamatos kapcsolattartás pótlásának részletes szabályait is a családjogi ügyben eljáró bíróság.
- [2] 2009 őszén a felperes .., az alperes korábbi munkáltatójával létesített élettársi életközösséget, majd utóbb házasságot is kötöttek. Az alperes időközben ugyancsak élettársi életközösséget létesített, élettársával az alperesi szülőknél külön lakrészben élnek. 2014 februárjáig a felperes a kiskorú közös gyermekkel - kisebb nézeteltéréseket, kihagyásokat leszámítva - a bíróság által megállapított kapcsolattartási rend szerint meghatározott időközönként találkozott. Ezekben a hetekben az alperes a gyermek megbetegedésére hivatkozással megtagadta az elvitel lehetőségét, egy alkalommal megengedte, hogy a felperes meglátogassa a gyermeket az alperes lakásában, ezt követően pedig már egyáltalán nem tette lehetővé az apának a gyermekkel történő találkozást.
- [3] Az alperes 2014. március 19-én e-mailt küldött a felperesnek, melyben arról értesítette, hogy a gyermekkel történő kapcsolattartást megtagadja, és még annak telefonos formáját sem teszi lehetővé a felperes részére. Közölte azt is, hogy kiskorú veszélyeztetése tárgyában a rendőrséghez fordult, és a gyámhatóságtól ideiglenes hatályú határozat meghozatalát kérte. Az alperes 2014. március 17-én tett büntető feljelentésének az volt a tárgya, hogy a felperes a kapcsolattartások során arra kényszerítette gyermekét, hogy végignézze a közötte és a felesége

között történő szexuális aktusokat. Ebben az ügyben az Érdi Rendőrkapitányság Vizsgálati Osztálya 2014. szeptember 17-én hozott határozatával a nyomozást megszüntette azzal az indokolással, hogy bűncselekmény elkövetése nem volt megállapítható. Egy másik bejelentés nyomán a Pest Megyei Rendőr-főkapitányság Bűnügyi Igazgatóságának Vizsgálati Osztályán hasonló tárgyban szintén büntetőeljárást kezdeményeztek, amely ugyancsak bűncselekmény elkövetése hiányában megszüntetésre került. A gyámhatóság előtt több eljárás is folyamatban volt arra tekintettel, hogy a gyámhivatal a kapcsolattartás végrehajtására vonatkozó rendelkezései ellenére sem volt lehetősége a felperesnek a gyermekkel való kapcsolattartásra.

- [4] A felperes a Budakörnyéki Járásbíróság előtt a gyermek elhelyezésének megváltoztatása iránt terjesztett elő keresetet. A perben a bíróság a gyermekkel való kapcsolattartást ideiglenes intézkedéssel szabályozta, úgynevezett felügyelt kapcsolattartás keretében, amelyet egyrészt a .. pátyi hivatalos helyiségében, másrészt a .. székhelyén kellett végrehajtani. A valóságban ezek a kapcsolattartások ténylegesen nem valósultak meg. A Budakörnyéki Járásbíróság 8.P.20.666/2014/104. számú 2016. július 7. napján kelt ítéletében a gyermek elhelyezését akként változtatta meg, hogy a felperest jogosította fel a szülői felügyeleti jogok gyakorlására, egyben kötelezte az alperest, hogy a gyermeket az ítélet jogerőre emelkedését követő 8 napon belül adja ki a felperesnek. A felperes utóbb a gyermekkel .. költözött, a gyermeket az ottani iskolába íratta át.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [5] A felperes pontosított kereseti kérelmében annak megállapítását kérte, hogy az alperes megsértette az emberi méltósághoz, a háborítatlan családi élethez, ezen belül pedig a szülő és a gyermek közötti kapcsolattartáshoz fűződő személyiségi jogát azzal, hogy az új Ptk. 4:173. §-ában, 4:174. §-ában, 4:178. §-ában, 4:182. §-ában és 4:184. §-ában rögzítettek ellenére gyermekét, a kiskorú Lovász Annát 2014. március 19-én tett bejelentése óta folyamatosan elidegenítette, a gyermekével való kapcsolattartást önkényesen és jogszabály-ellenesen ellehetetlenítette, és a kapcsolattartásukat kellő indok nélkül megakadályozta. Kérte továbbá annak megállapítását, hogy az alperes megsértette a jó hírnevét és becsületét azzal, hogy 2015. április 1-jén kelt feljegyzésével a gyermekjóléti szolgálat, valamint a gyámhivatal előtt, továbbá 2014 márciusa óta a munkahelyén, szűkebb környezetében - konkrétan .. háziorvosnak, .. védőnőnek, .. osztályfőnöknek, .. igazgatónak, valamint .. barátnőjének - valótlanul állította és híresztelte, hogy a felperes a gyermek sérelmére szexuális abúzust követett el. Kérte az alperest a jogsértés abbahagyására kötelezését és a további jogsértéstől való eltiltását. Kérte továbbá az alperest az új Ptk. 2:52. §-a, vagy vagylagosan a 4:183. § (1) bekezdése

alapján 3.000.000 forint sérelemdíj megfizetésére kötelezni. Keresete jogalapjául vagylagosan az új Ptk. általános kártérítésre vonatkozó rendelkezését is megjelölte.

- [6] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint annak jogalapja hiányzik. Álláspontja szerint a Kúria korábbi döntése alapján megállapítható, hogy a gyermekek jogait, valamint a családjogi viszonyokat elsődlegesen is a családjog eszközeivel kell érvényesíteni és szabályozni. Ha és amennyiben más jogágak területén is a gyámhivatalnak van hatásköre és lehetősége a kapcsolattartás végrehajtására, e körben határozat hozatalára is ő jogosult. Kártérítési felelőssége ugyanakkor nem áll fenn az alperesnek, mert nem tanúsított jogellenes magatartást. Előadta azt is, hogy miután a személyiségi jogok abszolút szerkezetűek, a kapcsolattartás joga relatív szerkezetű jogviszony, és csak a különélő szülő, valamint a gyermek között áll fenn.
- [7] A jóhírnévhez és becsülethez fűződő személyiségi jog sérelme kapcsán előadta, hogy a becsület csorbitására objektíve alkalmas tényközlés jogellenességét kizárja, amennyiben valaki hatósági eljárást kezdeményez a jogszabályok adta lehetőségek figyelembevételével. Hivatkozott arra is, hogy az adott problémát kénytelen volt előadni a gyámhatóság előtt és az iskolában is, ezzel személyiségi jogi jogsértést nem valósított meg.

Az első- és másodfokú ítélet

- [8] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította, és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 190.500 forint perköltséget, valamint 180.000 forint kereseti illetéket. Az elsőfokú bíróság a konkrét ügyben a rPtk. rendelkezéseit találta alkalmazhatónak Ptké. 8. § (1) bekezdésére figyelemmel, valamint arra, hogy megállapította azt, hogy a kapcsolattartás ténylegesen 2014. február 11. napja óta nem valósult meg. A folyamatosan fennálló jogsértés 2014. március 15. napját megelőzően kezdődött. Az elsőfokú bíróság gyakorlatilag magáévá tette az alperes jogi álláspontját, az alperes által előadott jogszabályi helyekre, a bírói gyakorlatra és a nemzetközi egyezményekre utalással azzal érvelt, hogy a személyiségi jogi per nem szolgálhat bármely más jogterületre tartozó jogvita eldöntésére, de még véleményezésére sem. Az elsőfokú bíróság kifejtette azt is, hogy az iratok hiányában nincs olyan helyzetben, hogy tudhatná, milyen adatok jutottak egyéb hatóságok tudomására a jelen perbeli ügy kapcsán.
- [9] A felperesnek a becsület és jóhírnév megsértésére vonatkozó kereseti kérelmével kapcsolatban kiemelte, hogy abban is egységesnek tekinthető a bírói gyakorlat, hogy a jogszabályok által biztosított jogi eszközök igénybevétele, így büntető- vagy szabálysértési eljárások kezdeményezése nem lehet személyiségi jogi per tárgya. Az adott időszakban az alperes volt az, aki a szülői felügyeletet gyakorolhatta a gyermek felett, ehhez képest a gyámhivatal számos hatóság előtt, valamint a gyermeket gondozó

pedagógusokkal közölt az ügygel kapcsolatos előadása az eljárások érdemével összefüggésben áll, és olyan többlettényállás nem volt megállapítható, hogy a felperesnek a becsület és jóhírnév megsértésével kapcsolatos keresetét alátámasztaná. Az elsőfokú bíróság szerint önmagában az az egy adat, hogy korábbi bizalmas barátnőjével az alperes megosztotta a történeteket, nem tekinthető híresztelésnek. Főnökével, .. gyermekorvossal történő egyeztetése ugyancsak nem minősíthető ilyen formában. Összességében arra az álláspontra helyezkedett, hogy a felperes nem tudta igazolni a keresetének jogalapját. Ezért a felperes keresetét elutasította.

[10] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, és megállapította, hogy az alperes megsértette a felperesnek a 2005. október 27-én született Anna utónevű gyermek kapcsolattartáshoz fűződő jogát azzal, hogy 2014. november 12. napjától 2015. július 8. napjáig tartó időszakban a gyermekkel a kapcsolattartást nem biztosította. Megállapította továbbá az, hogy az alperes megsértette a felperes becsületét és jóhírnévét azzal, hogy .. valótlanul híresztelte, hogy a felperes a gyermeket szexuális abúzusnak tette ki. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét a per főtárgya tekintetében helybenhagyta. Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 300.000 forint sérelemdíjat, valamint 228.600 forint első- és másodfokú perköltséget. Kötelezte a felperest, hogy 378.000 forint, míg az alperes pedig 42.000 forint feljegyzett kereseti és fellebbezési illetéket fizessen meg az államnak külön felhívásra. A másodfokú bíróság tényállást kiegészítette annyiban, hogy az újabb gyermekelhelyezési határozat nyomán a másodfokú bíróság az elsőfokú döntést helybenhagyta, a gyermek a jelenben a felperes gondozásában van, és a felperes, valamint házastársa .. költöztek, életvitelszerűen ott élnek.

[11] A jogerős ítélet elsődlegesen állást foglalt abban a kérdésben, hogy miután a felperes a kapcsolattartás tekintetében kifejezetten csak az új Ptk. hatályba lépését követő időszak vonatkozásában kérte a jogsértés megállapítását (2014. március 19. napját követő időszak), az adott eljárásban csak olyan jogsértések bekövetkezése vizsgálható, amelyek már az új Ptk. hatálya alatt következtek be. A jogerős bíróság szerint a kapcsolattartás elmaradása kapcsán a felperes is folyamatosan fennálló jogsértésre hivatkozott, ugyanakkor nem lehet folyamatosan tanúsított jogsértésnek tekinteni a kapcsolattartási konfliktusok fennállása óta eltelt időtartam egészét - ebben a körben állított jogsértések időben ismétlődtek, ezért azok személyiségi jogi szempontból időszakonkénti vizsgálat tárgyát képezik, azt pedig az adott időszakban hatályos anyagi jogszabályok alapján kell elbírálni. A jogerős ítélet rögzítette, hogy a kapcsolattartáshoz való jog vonatkozásában jogi álláspontja eltér az elsőfokú bíróságtól. Hangsúlyozta ugyanakkor, hogy a felperes által megjelölt családjogi hivatkozások a jelen perben nem alkalmazhatóak, azok kifejezetten a családjog területére, a családjogi jogi szerv rendezésére, helyreállítására, reparációjára

hivatottak. Utalt arra, hogy a 4:183. §-a az ott szabályozott kártérítést nem teszi azonossá a sérelemdíjjal, és nem alkalmazhatóak az általános kártérítésre vonatkozó szabályok sem.

- [12] A jogerős ítélet ugyanakkor kiemelte azt, hogy az új Ptk-nak a személyiségi jog védelmére vonatkozó általános rendelkezése az emberi méltóságot helyezi a személyiség magánjogi védelmének középpontjába. A másodfokú bíróság álláspontja szerint közvetlenül az ember személyiségéből fakad a szülő és a gyermek közötti kapcsolattartás, vagyis az az emberi individumhoz legszorosabban kapcsolódó jogok egyike. A jogerős ítélet indokolása szerint a személyiség lényegi részét képezi az, hogy a szülő a gyermekével milyen kapcsolatot tud kialakítani és fenntartani. Értékelése szerint a különélő szülő és a gyermek közötti kapcsolattartás joga, mint védendő érték tehát az ember személyiségéből fakad, a személyiség megnyilvánulásaként értékelendő. Ebből következően tehát, függetlenül attól, hogy a kapcsolattartás szabályozására és ennek végrehajtására a családjogi intézmények szolgálnak, a szülő-gyermek közötti kapcsolattartás joga beilleszthető a személyiségi jogok széles körébe a másodfokú bíróság álláspontja szerint.
- [13] Ezzel egyidejűleg hangsúlyozta ugyanakkor a jogerős ítélet indokolása azt, hogy a 2014. március 19-ét követően elmaradt kapcsolattartások jogszerűségének a bírósági és gyámhatósági döntések kikényszeríthetetlenségének, vagy részbeni kikényszeríthetőségének megítélése nem lehet a jelen per tárgya. A jogerős ítélet szerint a vizsgálat tárgyát az képezheti ebben a körben, hogy 2014. március 19-ét követően rendszeresen, visszaélésszerűen nem tette lehetővé a felperes számára az alperes azt, hogy gyakorolhassa a kapcsolattartási jogát. Személyiségi jogsértést valósít meg a szülő, ha rendszeresen, visszaélésszerűen nem biztosítja a másik szülő jogát a gyermekével való kapcsolattartásra. A jogerős ítélet indokolása kiindulási pontként rögzítette azt, hogy 2014. március 19-ét követően ténylegesen akadályoztatva volt a felperes a kapcsolattartásban. A jogi álláspontjából következően azt vizsgálta, hogy ebben a körben tanúsított-e az alperes visszaélésszerű magatartást, és úgy foglalt állást, hogy ennek hiányát az alperes tartozik igazolni. A jogerős ítélet arra az álláspontra helyezkedett, hogy mindaddig, amíg az alperes által kezdeményezett büntetőeljárás folyamatban volt, a kapcsolattartás megtagadása az alperes anya részéről nem tekinthető visszaélésszerű magatartásnak. 2014. november 12-én azonban a büntetőeljárás véget ért, a megszüntető határozat elleni panaszt is elutasították. Ugyancsak kizártnak minősíthette a visszaélésszerű magatartás bekövetkezését a gyermekelhelyezés megváltoztatása iránt indított eljárásban született ideiglenes intézkedésről szóló végzésben meghatározott felügyeleti kapcsolattartásról hozott végzés meghozatalától a jelen per tárgyalásának berekesztéséig. Ezen időszakról megállapította a jogerős ítélet, hogy a gyermekvédelmi eszközrendszert biztosították, miközben az alperes vagy családtagjai a gyermeket a kapcsolattartás helyeként

meghatározott intézménybe elvitték, de ez a gyermekből az esetek döntő többségében tiltakozási reakciót váltott ki. Rögzítette, hogy a gyermekelhelyezési perben megállapította az eljáró bíróság, hogy ártó szándék az alperesről nem feltételezhető, és visszaélés nem történt az alperes részéről.

- [14] A jogerős ítélet összességében arra a következtetésre jutott, hogy a 2014. november 12. utáni időszakra nézve az alperes nem tudta bizonyítani, hogy a kapcsolattartás elmaradása nem az ő visszaélésszerű magatartására lenne visszavezethető, ebben az időszakban a gyermekjóléti szolgálat közreműködése is eredménytelen volt. Ezt az időszakot úgy értékelte a jogerős ítélet, hogy a kapcsolattartás olyan módon volt akadályozott, ami megfelel a visszaélésszerűség követelményének, és kiváltja a felperes személyiségi jogi sérelmét. Erre az időszakra nézve ezért a kapcsolattartási jog, mint személyiségi jog megsértését állapította meg a jogerős ítélet az alperes terhére.
- [15] Ezt követően azt vizsgálta a jogerős ítélet, hogy ezen jogsértés kapcsán sérelemdíj fizetésére köteles-e az alperes, vagy sem. Ebben a körben kifejtette, hogy a bírói gyakorlat szerint nem lehet a sérelemdíj kizárólag magánjogi jellegű büntetés, valamint megjegyezte azt is, hogy amennyiben más eszközzel a jogsérelem orvosolható, akkor a sérelemdíj önmagában nem indokolt. Ebben a körben megállapította, hogy a gyermek már a felperes gondozásában van, vagyis a sérelmesnek minősülő helyzet időközben megváltozott, ezért a szankció körében a jogsértés megállapítását elegendőnek találta.
- [16] A jogerős ítélet az emberi méltóság, illetve a háborítatlan családi élethez való jog sérelmével kapcsolatban rámutatott arra, hogy az elsőfokú ítélet az elutasító döntés indokait igazából nem tartalmazta. Döntésével a másodfokú bíróság egyetértett annyiban, hogy az emberi méltóság megsértése igazából csak akkor valósul meg közvetlenül, ha a jogsértő részéről az emberi léthez, az emberi élethez méltatlan magatartás valósul meg, ez pedig a jelen esetben nem volt megállapítható. Rögzítette a jogerős ítélet, hogy a családi egység nem a perbeli magatartásokkal, hanem a felperes és az alperes életközösségének megszűnésével bomlott meg.
- [17] A becsület és a jóhírnév sérelmével kapcsolatosan előterjesztett kereseti kérelem kapcsán kifejtette, ebben a körben teljes mértékben osztja az elsőfokú bíróságnak a kereseti kérelmet elutasító döntését és annak indokait. Kiemelte, hogy a szülői felügyeletet gyakorló szülő által a gyámhivatal, illetve a gyermekjóléti szolgálat előtt a gyermekkel kapcsolatos eljárást érintő, azzal összefüggő nyilatkozat megtétele személyiségi jogot nem sért, még akkor sem, ha az ott tett tényállítás valótlansága bebizonyosodik. A jogerős ítélet kiegészítette az elsőfokú bíróság ítéletének indoklását azzal, hogy a védőnő felé tett nyilatkozat nem jogsértő (...). A másodfokú bíróság szerint a védőnőnek hivatásából eredően tudomást kell szereznie arról, ha a gyermek életkörülményei, gondozása során ilyen cselekmény felmerül

(szexuális abúzus), ehhez képest a hivatása gyakorlása során a védőnő tudomására hozott információ nem valósított meg jogsértést.

- [18] Ugyanezt a közlést már jogsértőnek találta a jogerős ítélet akkor, amikor a közlés .. barátnő irányában történt. Ebben a körben a fellebbezést tehát alaposnak találta a jogerős ítélet. Információ bármilyen bizalmas közlése igenis híresztelésnek tekinthető, és amikor a mástól megszerzett információt egy harmadik személynek adják át, az híresztelésnek minősül, függetlenül attól, hogy az illető személy barátnő vagy sem.
- [19] A jogerős ítélet a jóhírnév, illetve a becsület megsértése jogkövetkezményeként mérlegeléssel határozta meg a 300.000 forintos sérelemdíj nagyságát. Magasabb összeget azért nem ítelt meg, mert többszöri ismételt közlésre nem került sor, ezért nem volt helye az abbahagyásra kötelezésnek sem. A jogerős ítélet ezt az összeget találta arányosnak a jogsértés tárgyi súlyával és összes körülményével. Ebből adódóan a további sérelemdíj iránti igényt a másodfokú bíróság elutasította.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem, csatlakozó felülvizsgálati kérelem

- [20] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, az alperes felülvizsgálati ellenkérelemmel élt, illetve csatlakozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő.
- [21] Felülvizsgálati kérelmében a felperes kérte a jogerős ítélet részbeni hatályon kívül helyezését, és azt, hogy a Kúria saját határozatában ítéljen meg javára 2.700.000 forint sérelemdíjat a kapcsolattartáshoz való jog megsértése miatt. A felperes előadta, hogy az alperes tartozott volna bizonyítani a kapcsolattartás megtagadásának jogszerűségét. Ebben elfogadta a jogerős ítélet elvi állásfoglalását, ugyanakkor úgy ítélte meg, hogy a jogerős ítélet helytelenül, logikátlanul szakaszolta az alperes magatartását, és indokolatlanul zárták ki bizonyos időszakok vonatkozásában a jogellenességet. Álláspontja szerint volt jogerős bírósági döntés a kapcsolattartásra, őt megillette a büntetőfeljelentések kapcsán is az ártatlanság vélelme, ezért az alperesnek teljesítenie kellett volna a bírósági, illetve gyámhatósági döntéseket, de ezt nem tette meg. A beszerzett szakvélemények alapján megállapítható volt, hogy a gyermek az anyai hatásra konfabulált, az anyát ártó szándék vezette.
- [22] A felperes a kérelemben kifogásolta azt, hogy a kapcsolattartási jog megsértése kapcsán nem ítéltek meg a javára sérelemdíjat, hiszen egy három és fél éves jogsértő folyamattal sértették meg meg személyiségi jogait. Az elhelyezés utólagos rendeződése nem az alperesi önkéntes teljesítésre, hanem hatósági (bírósági) döntésekre vezethető vissza. Kiemelte, hogy álláspontja szerint amennyiben nem ítél meg a bíróság sérelemdíjat, az gyakorlatilag a következmény-nélküliség érzetét kelti, és ösztönözhet a hasonló további jogsértésekre. A felperes előadta, hogy korábbi harmonikus

kapcsolatát a gyermekkel igazolta, ezt tette tönkre az alperes szándékos, ártó magatartása. Megjegyezte továbbá, hogy ..., akivel szintén közölte a sérelmezett állítást az alperes, ugyan valóban védőnő, de nem a közös gyermek védőnője volt. Kifogásolta azt is, hogy a jogerős ítélet által alkalmazott perköltség megosztás nem állt arányban a pernyertesség-pervesztesség arányával, ezért azt korrigálni szükséges.

- [23] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében kérte a felülvizsgálati kérelem elutasítását, és perköltség megállapítását. Csatlakozó felülvizsgálati kérelmében az alperes kérte a jogerős ítélet részben történő hatályon kívül helyezését, és új ítélet meghozatalát. Előadta, hogy amennyiben a jogerős ítélet álláspontja az, hogy ha a büntetőeljárás ténye kizárja a jogsértést, akkor az nemcsak az első, hanem a második büntetőeljárásra is igaz, még akkor is, ha a második büntetőeljárást egy nőjogi szervezet indította, és nem maga az alperes. Álláspontja szerint amennyiben következetes a jogerős ítélet, akkor a sérelemmel érintett időtartam hosszúsága nem nyolc, hanem három hónap. A 300.000 forintos megítélt sérelemdíj kapcsán közölte, hogy végül is egyetlen mondat miatt állapított meg jogsértést a jogerős ítélet, amely után sérelemdíjat kellett fizetni, de ő ekkor sem tett valótlán tényállítást, illetve való tényt sem tüntetett fel hamis színben, csupán arra a kérdésre válaszolt, ami a gyermek helyzetére, állapotára vonatkozott.
- [24] A felperes a csatlakozó felülvizsgálati kérelem elutasítását kérte azzal, hogy igazából nem derül ki belőle, hogy a jogerős ítélet mely jogszabályokat sértette meg, és mennyiben.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [25] A Kúria az alperes csatlakozó felülvizsgálati kérelmét részben alaposnak találta, a felperes felülvizsgálati kérelmét nem találta alaposnak, ezért a jogerős ítéletet részben hatályon kívül helyezte, és a kapcsolattartás tekintetében jogsértést megállapító részében a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, ezt meghaladóan a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [26] A felülvizsgálati kérelem, illetve a csatlakozó felülvizsgálati kérelem tartalmára figyelemmel a Kúriának abban a kérdésben kellett érdemben állást foglalnia, hogy a gyermek és a különélő szülők közötti kapcsolattartáshoz fűződő jog személyiségi jognak minősül-e vagy sem. Ha erre a kérdésre igenlő válasz születik, akkor vizsgálandó annak kérdése, hogy sérelemdíj megállapítása lehetséges-e ilyen esetben, valamint foglalkozni kellett azzal a kérdéssel, hogy a sérelmesnek talált közlés közeli barátnővel történő közlése megfelel-e a jogsértés híresztelésének vagy sem, és ha igen, akkor ennek kapcsán milyen jogkövetkezmények alkalmazhatóak.
- [27] A Pp. 275. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs. A Kúria a felülvizsgálati

kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló iratok alapján dönt. A (2) bekezdés értelmében a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem, az ellenkérelem, valamint a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül.

[28] A Kúriának tehát elsődlegesen azzal a kérdéssel kellett foglalkoznia, hogy a gyermek és a különélő szülők közötti kapcsolattartáshoz való jog személyiségi jognak minősül-e, vagy sem. Ebben a körben az első- és a másodfokú bíróság eltérő jogi álláspontot foglalt el. A Kúria szerint helytállóan foglalt állást a jogerős ítélet abban a kérdésben, hogy az adott ügyben az új Ptk. rendelkezéseit kell alkalmaznia, figyelemmel a kifogásolt időszakra.

[29] A Ptk. 2:42. § (1) bekezdése mindenkinek joga van ahhoz, hogy törvény és mások jogainak korlátai között személyiségét, így különösen a magán- és családi élet, az otthon, a másokkal való - tiszteletben tartását bármilyen módon, illetve eszközzel történő - kapcsolattartás és a jóhírnév tiszteletben tartásához való jogát szabadon érvényesíthesse, és hogy abban őt senki ne gátolja. A (2) bekezdés szerint az emberi méltóságot és abból fakadó személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. A személyiségi jogok e törvény védelme alatt állnak. 2:43. § b) pontja szerint a személyiségi jogok sérelmét jelenti különösen a személyes szabadság, a magánélet, a magánlakás megsértése, illetve a d) pont szerint a becsület és a jóhírnév megsértése. A 2:45. § (1) bekezdése szerint a becsület megsértését jelenti különösen a más személy társadalmi megítélésének hátrányos befolyásolására alkalmas, kifejezésmódjában indokolatlanul bántó véleménynyilvánítás. A (2) bekezdés értelmében a jóhírnév megsértését jelenti különösen, ha valaki más személyére vonatkozó és e személyt sértő valótlan tényt állít vagy híresztel, vagy valós tényt hamis színben tüntet fel. A gyermekek jogairól szóló 1989-es New-Yorki Egyezményt Magyarországon az 1991. évi LXIV. törvény hirdette ki. Az Egyezmény deklarálta azt, hogy a részes államok a mindkét szülőjétől, vagy ezek egyikétől külön élő gyermeknek azt a jogát, hogy személyesen kapcsolatot és közvetlen érintkezést tarthasson fenn mindkét szülőjével. A kapcsolattartás jogát deklarálja a gyermek oldaláról a Ptk. 4:178. §-a, amely a gyermekétől külön élő szülő kapcsolattartásához való jogot is tartalmazza.

[30] A Kúria azonban nem értett egyet a jogerős ítélettel abban, hogy a kapcsolattartás jogát a gyermek és a különélő szülők között a jogerős ítélet személyiségi jogként értelmezte. Az idézett rendelkezések egyértelművé teszik, hogy alapvető jogosítványról van szó, a Kúria szerint azonban ez a jog nem személyhez fűződő jog, hanem alkotmányos alapjog. Ez egyben azt is jelenti, hogy a kapcsolattartáshoz való jog megsértése esetén nem közvetlenül a személyiségi jog megsértéséhez fűződő jogkövetkezmények az alkalmazhatóak. Ebben a körben a Kúria változatlanul fenntartja a korábbi ítéletében foglalt jogi álláspontját (Kúria

Pfv.IV.20.445/2015/4.)). Változatlan a Kúria álláspontja abban a kérdésben - a bírói gyakorlatra is figyelemmel -, hogy a személyiségi jogi per nem szolgálhat bármely más jogterületre tartozó jogvita eldöntésére, de még véleményezésére sem. A kapcsolattartás szabályozására alapvetően a családjogi intézmények szolgálnak, családjogi ügyben eljáró bíróságok döntenek, illetve a gyámhatóság gondoskodik a döntések végrehajtásáról. A Kúria ezen jogi álláspontját megismételte a Pfv.IV.20.501/2017 számú ítéletében (BH.2018.222). A Kúria ezen álláspontjának módosítására a jelen ügyben sem látott alapot. A kapcsolattartáshoz való jognak a személyiségi jog általános klauzulájába történő beemelése ugyanis nem jelenti azt, hogy ezáltal a jogalkotó új nevesített személyiségi jogot hozott volna létre. A szülő és a gyermek közötti kapcsolattartás jogát nem véletlenül a Ptk. családjogi fejezete szabályozza. A Ptk. 2:42. § (1) bekezdésében érintett kapcsolattartáshoz való jog tartalmilag magánközlések, az élőszóban, telefonbeszélgetés, hagyományos vagy elektronikus levelezés során, vagy egyéb kommunikációs eszközök segítségével átadott magánjellegű információk tiszteletben tartására vonatkozik. Ez a jog kiterjed a magánkommunikáció bármely módon történő megfigyelésével szembeni védelemre is (2018. évi LIII. törvény 11. § (1) és (2) bekezdése). Ez utóbbi jogszabály ugyan nyilvánvalóan később lépett hatályba, de mégis kifejezi a jogalkotói szándékot a Ptk-ban szabályozott kapcsolattartáshoz való jog tartalmát illetően.

- [31] A Kúria változatlanul fenntartja azon álláspontját is, hogy a gyermek és a szülő kapcsolattartáshoz való jogának személyiségi jogként való elfogadása a jogrendszer szükségtelen megkettőződéséhez vezetne. Amennyiben ugyanis személyiségi jogként való definíció elfogadható lenne, abban az esetben nem megkerülhető a Ptk. 2:51. §-ának (1) bekezdésében, illetve a 2:52. §-ában rögzített jogkövetkezmények alkalmazása. A további jogsértéstől való eltiltás, a jogsértés abbahagyására kötelezés tipikusan családjogi viszonyokba történő beavatkozást jelentene a polgári bíróság részéről, mely szembekerülhetne a családjogi jogkövetkezményekkel, illetve a végrehajtásra irányuló gyámhatósági intézkedésekkel, amely feloldhatatlan ellentmondásokhoz vezethetne.
- [32] Összességében a Kúria álláspontja változatlanul az, hogy a gyermek és szülő közötti kapcsolattartás jogosítványa kiemelkedő fontosságú alkotmányos alapjog, de nem minősül közvetlenül személyhez fűződő jognak, ezen jog megsértése esetén személyiségi jogi jogkövetkezmények nem alkalmazhatóak. A Kúria ezért a felperes felülvizsgálati kérelmét nem találta alaposnak kapcsolattartáshoz való jog megsértésének megállapítása és az ehhez kapcsolódó jogkövetkezmények alkalmazása tekintetében.
- [33] A Kúria ugyanakkor nem találta alaposnak a csatlakozó felülvizsgálati kérelmet abban a részben, amely a jóhírnév, illetve a becsület megsértésének megállapítására és az ahhoz kapcsolódó jogkövetkezmény alkalmazására vonatkozott. A Kúria szerint ugyanis

helyesen állapította meg a jogerős ítélet azt, hogy büntető feljelentés vagy más hatósági eljárás kezdeményezése során feljelentésben vagy bejelentésben foglaltak nem alkalmasak személyiségi jog megsértése megállapítására, azzal a kivétellel, ha a leírtak kifejezőmódjukban indokolatlanul bántóak, sértőek vagy megalázóak. Az adott eljárásban szereplő adatok átadása (híresztelése) arra nem jogosult harmadik személynek azonban jogsértésnek minősülhet. A Kúria egyetértett a jogerős ítélettel abban, hogy az információnak a háziiorvossal, a gyermeket közvetlenül nevelő pedagógussal vagy a védőnővel való megosztása önmagában nem valósít meg jogsértést, de a barátnővel történő közlés már jogellenes híresztelésnek minősül. A Kúria szerint a védőnő esetében nem hagyható figyelmen kívül az a körülmény, hogy ő hivatásánál fogva egyébként titoktartásra kötelezett személy. A Kúria ezért ebben a körben nem látott alapot a jogerős ítélet megváltoztatására. Ebben a vonatkozásban megállapított és mérlegeléssel meghatározott sérelemdíj mérséklésére a Kúria nem látott lehetőséget. Az itt lefolytatott mérlegelés nem volt kirívóan okszerűtlen, ezért az egyébként is kivételes felülmérlegelésre a Kúria nem látott lehetőséget.

- [34] Mindezekre figyelemmel a Kúria a jogerős ítéletet részben hatályon kívül helyezte, a kapcsolattartáshoz fűződő jog és az elsőfokú bíróságnak a kapcsolattartáshoz fűződő jog megsértésére vonatkozó kereseti kérelmet elutasító rendelkezését helybenhagyta, ezt meghaladóan a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

- [35] 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:42 § (1) és (2) bekezdés, 2:43. § b) és d) pontja, 2:45. § (1) és (2) bekezdés, 4:178. §, 4:183. §, 2:51. § a) pont, 2:52. § (1), (2) és (3) bekezdés, Pp. 81. § (1) bekezdés, 275. § (3) és (4) bekezdés, 1990. évi XCIII. törvény 50 § (1) és (3) bekezdés.

Záró rész

- [36] A Kúria az összes körülmény mérlegelésével úgy határozott, hogy a peres felek felülvizsgálati eljárással kapcsolatos költségeiket maguk viselik. A le nem rótt felülvizsgálati, illetve

csatlakozó felülvizsgálati eljárási illetéket a felperes, illetve az alperes tartozik az államnak megtéríteni külön felhívásra.

Budapest, 2018. szeptember 26.

Dr. Baka András s.k. a tanács elnöke, Dr. Pataki Árpád s.k. előadó bíró, Dr. Kovács Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

AM

tisztviselő